ANATOL EREMIA

Institutul de Filologie
(Chişinău)

LEXICUL SOCIAL-ISTORIC ÎN TOPONIMIA ROMÂNEASCĂ PRUTO-NISTREANĂ. 1. TOPONIME ETNONIMICE, MIGRATORICE, ANTROPONIMICE

Toponimia constituie o parte componentă a lexicului limbii, unităţile sale reprezentînd adesea creaţii onimice cu vechime de secole şi milenii. În toponimie şi-au găsit reflectare aproape toate laturile vieţii materiale şi spirituale ale oamenilor: modul de viaţă, ocupaţiile, obiceiurile, datinile, credinţa, aspiraţiile. Asemenea unor termeni şi cuvinte din lexicul comun al limbii, numele topice pun în evidenţă originalitatea şi spiritul creator al poporului, conservă cele mai valoroase tradiţii ale culturii populare, transmit peste vremuri, din generaţie în generaţie, amintirea unor evenimente, fapte şi întîmplări demult petrecute. Sînt numeroase toponimele care redau stări, aspecte şi procese evolutive din istoria limbii române.

Unele denumiri au apărut datorită influenţei altor limbi asupra nomenclaturii noastre topice, ca rezultat al contactelor cu populaţiile conlocuitoare sau cu popoarele vecine. Pe baza lor se pot stabili teritoriile şi raporturile etnolingvistice reciproce. Cu ajutorul toponimiei se poate restabili vechiul sistem de comunicaţii pe uscat şi pe ape, precum şi locul existenţei în trecut a unor vămi, staţii de poştă, vaduri de trecere, poduri permanente şi temporare peste marile rîuri. Toponimele indică adesea locul unor foste sate, tîrguri şi oraşe, dispărute aproape fără urme, sau locul unor vechi fortificaţii şi aşezări întărite.

Importante sînt informaţiile toponimice care reflectă însăşi viaţa societăţii, etapele dezvoltării sale, transformările şi schimbările de ordin social-istoric, economic şi cultural. În denumirile de locuri şi localităţi şi-au găsit reflectare relaţiile dintre om şi societate, dintre om şi mediul socio-geografic, atitudinea comunităţilor umane faţă de instituţiile de stat, raporturile dintre membrii societăţii.

Condiţiile social-istorice, social-economice şi social-geografice, care au favorizat apariţia diverselor categorii de toponime, în diferite perioade de timp, au fost diferite. Factorii care au contribuit la formarea şi dezvoltarea sistemului toponimic sînt deci multipli şi foarte diverşi. Studiul numelor topice presupune cunoaşterea factorilor motivanţi, aceasta obţinîndu-se prin aplicarea diverselor principii şi metode de studiere şi prin utilizarea celor mai diferite informaţii din domeniul de cercetare şi din domeniile ştiinţelor adiacente: lingvistice, istorice (arheologice, arhivistice, etnografice), geografice etc. E necesar să se stabilească, prin urmare, în ce perioadă istorică au apărut numele topice, în ce limbă au fost create şi să se cunoască evoluţia lor istorică în plan formal şi funcţional. Unul dintre principiile de bază ale cercetării în toponimie constă în analiza fenomenelor şi faptelor într-un complex de date şi informaţii, în plan istorico-evolutiv şi în cadrul unui sistem de relaţii şi corelaţii dintre obiectele de acelaşi fel.

Analiza sincronică şi diacronică, aplicarea metodelor adecvate de cercetare, confirmarea reciprocă a datelor şi informaţiilor din diferite domenii pot asigura soluţionarea cu succes a celor mai dificile probleme de toponimie [1, p. 20-21; 2, p. 32].

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

Studiul sincronic priveşte lucrurile static, descrie o situaţie dată. Cercetarea diacronică examinează faptele şi fenomenele în evoluţie, în devenire, descrie nu numai situaţia de azi, ci şi situaţia din trecut. Un decalaj între toponimia sincronică şi cea diacronică nu se poate admite, pentru că prima recurge de nenumărate ori la cercetarea istorică a faptelor şi fenomenelor, iar a doua nu poate să nu ţină seama de starea lor la anumite etape, căci numai astfel pot fi descoperite tendinţele generale de dezvoltare [3, p. 48].

Factorii decisivi, condiţiile şi împrejurările multiple şi diverse au favorizat apariţia unor numeroase categorii de toponime social-istorice. Desemnarea obiectelor respective s-a realizat printr-o mare diversitate şi numeroase cuvinte şi termeni ce ţin de diferite domenii şi sfere de activitate ale omului. Din acest punct de vedere se disting mai multe categorii de nume topice: etnonimice, migratorice, antroponimice, sociale (propriu-zise), profesionale, denumiri cu caracter religios, psihologic.

De menţionat este că aceste categorii toponimice diferă între ele atît sub aspect etimologic, derivaţional şi lexical-semantic, cît şi din punctul de vedere al vechimii, frecvenţei şi răspîndirii lor teritoriale, precum şi al vivacităţii, valenţei şi productivităţii modelelor derivative etc.

Istoria poporului român dispune de un bogat arsenal de surse documentare: vestigiile arheologice, scrierile autorilor antici, documentele de epocă şi materialele de arhivă, descrierile şi notele de călătorie ale foştilor diplomaţi şi misionari, recensămintele vechi, lucrările cartografice (atlase, hărţi) etc. Istoricii beneficiază şi de informaţiile pe care le pune la dispoziţie şi onomastica, în special toponimia. Aceasta pentru că, după cum subliniază acad. Iorgu Iordan, „toponimia poate fi socotită drept istoria nescrisă a unui popor, o adevărată arhivă, unde se păstrează amintirea atîtor evenimente, întîmplări şi fapte, mai mult ori mai puţin vechi sau importante, care s-au petrecut de-a lungul timpurilor şi au impresionat într-un chip oarecare sufletul poporului” [4, p. 2].

Toponime etnonimice. În cursul istoriei românii au întreţinut legături politice, economice şi culturale cu diferite popoare, s-au aflat în contact direct şi au avut raporturi lingvistice cu diferite neamuri şi grupuri etnice. Unele dintre acestea s-au găsit doar în trecere pe teritoriul nostru, altele însă s-au aşezat aici pe timp mai îndelungat sau pe totdeauna, o parte dintre ele fiind pe parcursul vremii asimilată de populaţia băştinaşă, altă parte păstrîndu-şi existenţa pînă în zilele noastre. Prin cîmpiile sudice ale Moldovei, ca printr-un culoar, s-au revărsat spre apus valuri-valuri de seminţii nomade asiatice, ademenite de bogăţia şi strălucirea civilizaţiei ţărilor europene: hunii, hazarii, avarii (sec. IV-VI), protobulgarii turcici, pecenegii, cumanii, uzii, ungurii (sec. VII-XI), tătaro-mongolii (sec. XIII), turcii osmanlîi, tătarii nogaici (sec. XV-XVIII) ş. a. În sec. VI-VII, slavii coboară din nordul Carpaţilor spre sud, poposesc, unii temporar, alţii pe totdeauna, în spaţiul carpato-danubiano-pontic, locuind aici împreună cu romanicii răsăriteni pînă la asimilarea lor definitivă de către băştinaşi. În Evul Mediu şi în perioadele de mai tîrziu (sec. XVII-XVIII) au pătruns în ţările româneşti şi alte grupuri etnice: bulgari, sîrbi, unguri (maghiari), ucraineni, ruşi, găgăuzi etc. Convieţuirea românilor cu populaţiile alogene, îndeosebi cu slavii, a cauzat influenţe reciproce în domeniul limbii şi culturii.

În limba română s-au produs, astfel, unele modificări, mai cu seamă de ordin lexical şi semantic, dar acestea, după cum s-a menţionat deja, n-au afectat esenţa limbii noastre – structura gramaticală şi fondul lexical de bază. Vocabularul a adoptat un număr considerabil de termeni şi cuvinte, precum şi numeroase nume proprii (toponime şi antroponime). Originea numelor proprii străine se stabileşte pe baza cercetărilor etimologice aprofundate, cu aplicarea metodelor specifice de studiere, prin utilizarea informaţiilor ce ţin de diverse domenii ale ştiinţei (lingvistice, istorice, geografice etc.). Toponimia pruto-nistreană

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

dispune de numeroase nume topice care îi vizează nominal pe cei care au creat denumiri în limbile lor pe acest teritoriu: români, ruşi (supranumiţi cu alolexele locale şi istorice *cazaci, lipoveni, cațapi*, *moscali),* ucraineni (redenumiţi uneori *ruteni*, *haholi*), polonezi (*leşi* pentru perioadele mai vechi), bulgari, turci, tătari, nemţi (*germani*).

Exemplificăm cele expuse cu unele toponime ce denumesc localităţi actuale sau istorice:

Bulgărica, fost sat în raionul Leova, comasat în 1977 cu Sărata Nouă din acelaşi raion; *Pelinii – Bulgari,* comună în raionul Cahul.

Greceni, fost sat în actualul raion Cahul, o parte din care, în 1980, a fost comasată cu comuna Găvănoasa, iar altă parte – desfiinţată. Pînă în sec. al XIX-lea denumirea *Greceni* a purtat-o un ţinut din sud-vestul Basarabiei. Toponimul pare să provină de la numele unei dinastii de boieri de origine greacă, stăpînitori de pămînturi în sudul regiunii. Nu este exclusă însă nici proveniența antroponimică a numelui topic (< *Grecu* + suf. *-eni*).

Lipovanca (Sîngerei); *Lipoveni* (Cimişlia) < *lipovan*, pl. *lipoveni*, populaţie rusă, aparţinînd în trecut la o sectă religioasă, numită *староверы* (vechi-credincioşi) şi *старообрядцы* (de rit vechi). Numele de *lipoveni* populaţia respectivă şi l-a luat de la conducătorul sectei Filipp Pustosveat, care, din cauză că nu a fost ales stareţ la Mănăstirea Pomar, din gubernia rusă Oloneţ, a trecut de partea sectanţilor. Adepţii acestuia, numiţi *филипованы* sau *филиповяны* (> rom. *lipoveni, lipovani*), fiind persecutaţi de biserica oficială rusă, au fost siliţi să-şi părăsească locurile de trai şi să se refugieze la periferia Imperiului Rus şi peste hotarele acestuia. În Moldova lipovenii s-au stabilit pe timpul lui Pentru I, aşezîndu-se mai cu seamă în localităţile din preajma Dunării, ocupîndu-se, în special, cu pescuitul şi legumicultura [1, p. 104; 4, p. 277].

Moldovanca (Făleşti), *Badicul Moldovenesc* (Cahul), *Baurci-Moldoveni* (Cahul) < geonimul *moldovan,* pl. *moldoveni,* derivat cu suf. *-an* (*-eni*) al denumirii ţării feudale *Moldova,* aceasta provenind de la hidronimul *Moldova*.

Români, alonimul oiconimului *Baurci-Moldoveni* (Cahul), care s-a aflat în circulaţie în anii ’30 ai secolului trecut, în opoziţie cu *Tatar-Baurci,* azi *Tătăreşti,* sat în raionul Cahul.

Ruseni (Anenii Noi, Edineţ), *Chioselia Rusă* (UTAG – Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuză), *Valea Rusului* (Făleşti). *Rusenii* însă*,* ca şi *Ruseştii Noi* şi *Ruseştii Vechi* (Ialoveni)*,* poate avea la bază un antroponim (*Rusu*).

Sloveanca (Sîngerei), cu varianta *Slăveanca,* avînd ca temă derivativă un presupus etnonim *slovean* sau *slăvean,* în lipsa unor dovezi că toponimul ar fi de origine antroponimică (*Sloveanu, Slăveanu*).

Tătăreşti (Cahul), care, cu siguranţă, nu este un antroponim la origine, ci un etnonim, deoarece apare menţionat documentar *Tatar-Baurci*. La fel şi alonimul istoric al actualului nume de sat *Copceac*, şi anume *Tatar-Copceac*, menţionat şi el în documente cu vechea variantă.

Ucrainca, numele actual al satului Sturzeni (Căuşeni) de pînă la 1995, denumit un timp şi *Cărbuna* şi apoi, pînă în 1995, *Sturzeni* . Ca motiv de substituire a numelui tradiţional prin cel oficial a servit, nici mai mult, nici mai puţin, poziţia geografică a satului, fiind situat la graniţa de sud a Republicii Moldova cu Ucraina. Populaţia majoritară a satului este românească, localităţii zicîndu-i pînă astăzi *Sturzeni*.

Ţiganca şi *Ţiganca Nouă* (Cahul), oiconimul reproduce numele moşiei din partea locului, *Ţiganca*, care trebuie să fi avut vreo legătură cu antroponimul *Ţiganu,* acesta etnonim la origine. Aici ar putea fi inserată şi denumirea satului *Ţigăneşti* (Străşeni), dar suf. *-eşti* ne trimite, mai degrabă, la acelaşi antroponim *Ţiganu*.

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

Unguri (Ocnița), acest oiconim reprezintă, credem, un nume topic ce ține de categoria migratoricelor, pentru că, de fapt, indică originea locală a populației – „locuitori veniți din fosta monarhie austro-ungară. Populația actuală a satului este în majoritate de etnie ucraineană”.

Vadul Turcului (UATSN – Unități administrativ-teritoriale din stînga Nistrului cărora li se pot atribui forme şi condiții speciale de autonomie), toponimul se referă la un străvechi vad al Nistrului, denumit astfel cu totul convențional, pentru că prin acest vad, la sigur, au trecut nu numai ienicerii turci, ci şi alte oştiri, în timpul războaielor duse pe teritoriul Basarabiei.

În restul spațiului etnolingvistic românesc toponimele etnonimice sînt mai numeroase şi mult mai variate: *Arbănaşi* (< *arbănaşi* „albanezi”), *Armeni, Fîntîna Armanului, Arvățeni* (< *arvați* „croați”), *Bulgari*, *Bulgăreasca*, *Cazaci, Movila Cazacilor*, *Frînca*, *Movila Frîncului* (< *frînc* „italian, dalmatin, levantin”), *Grecii*, *Gîrla Grecilori*, *Huțanii, Lunca Huțanilor* (< *huțani* „huțuli”), *Peceneaga* (< *peceneg* „persoană care aparține poporului migrator turcic – pecenegi”), *Ruşi*, *Slobozia-Ruşi*, *Sasca*, *Muntele Saşilor* (< *sas*, pl. *saşi* „persoane care aparțin populației germane din Transilvania”), *Şchei*, *Valea Şcheilor* (< *şchiau* „bulgar, sîrb”), *Secuia, Secuii de Jos*, *Secuii de Sus* (< *secui* „persoane care aparțin populației de secui din Transilvania”), *Sîrbi*, *Corlăteşti-Sîrbi*, *Tatar-Bair*, *Drumul Tătarilor*, *Tăuți*, *Tăuții de Sus* (< *tăuți* „slovaci”), *Fîntîna Turcului, Hotarul Turcului, Unguri*, *Bîrleşti-Unguri* ş. a. [4, p. 261-293].

Antroponimia românească din acelaşi areal pruto-nistrean înregistrează un număr considerabil de nume de familie provenite din etnonime: *Arapu*, *Arbănaşu*, *Armanu*, *Arnăutu*, *Arvat*, *Bulgaru*, *Cerchezu*, *Coman*, *Comăneanu*, *Comănescu*, *Comănici*, *Comăniță*, *Copceac*, *Faraon*, *Fliondor*, *Franțuz*, *Frîncu*, *Frîncuş*, *Greceanu*, *Grecu*, *Harapu*, *Huțanu*, *Huțuleac*, *Lăieşu*, *Leahu*, *Lipovanu*, *Liteanu*, *Mazur*, *Măzureac*, *Moscalu*, *Moscaliuc*, *Nadoleanu*, *Neamțu*, *Nemțeanu*, *Rusnac*, *Rusu*, *Resuleac*, *Rusuleț*, *Sasu*, *Săsescu*, *Secuianu*, *Sîrbu*, *Sloveanu*, *Şcheau*, *Şcheianu*, *Tatarciuc*, *Tătaru*, *Tătărescu*, *Tătăruş*, *Tăutu*, *Turcu*, *Turculeț*, *Țiganu*, *Unguru*, *Ungureanu*, *Valahu*, *Vengher*, *Vlahu, Vlaşcu* ş. a.

După cum se poate observa, majoritatea locurilor şi localităților discutate au fost desemnate cu nume etnice de către populația română, drept dovadă fiind etnonimele cu forme utilizate în aceasta limbă (*români, ruşi, bulgari, lipoveni, turci, tătari* etc.), şi numai unele din ele poartă nume specifice idiomurilor respective (*Tatar-Baurci*, *Tatar-Kîpceac*, *Gagauz Maala*, *Urus Tepea* etc.).

Nomenclatura topică de proveniență tătărească include şi numeroase denumiri ce ne trimit la vechea organizare tribală şi gentilică a nogaicilor. Tătarii nogai erau împărțiți în mai multe hoarde: Edisan, Orac, Orumbet, Geambulat, Kîrgîz, Keili. Acestea, la rîndul lor, se divizau în triburi şi ginți, care formau mai multe unități tribale şi gentilice. Fiecare dintre unitățile şi subunitățile respective purta cîte un nume, de obicei, pe cel al căpeteniei lor, şi dispunea de un semn al proprietății lor, denumit *tamga* (*danga*). Dangalele se aplicau pe obiectele şi lucrurile de preț, pentru a le recunoaşte, precum şi pe animale, mai ales pe cai (obiceiul fiind preluat şi de românii din Basarabia şi Dobrogea, de unde termenul *danga* şi verbul *a dăngălui* „a pune un semn; a însemna”). Dangalele serveau şi ca steme şi ca peceți ale uniunilor şi subdiviziunilor tribale. După numele dangalelor adesea erau denumite înseşi triburile şi ginții ce le posedau.

Dangalele reprezentau nişte semne convenționale sau figuri geometrice, fiecare dintre ele avînd denumirea sa, aceasta redînd printr-un cuvînt imaginea grafică sugerată de semnul sau figura respectivă.

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

Unele nume tribale au ajuns cu timpul să denumească nu numai grupurile etnice respective, ci şi locurile lor de aşezare, devenind, astfel, unităţi onimice cu un anumit specific în nomenclatura topică locală. Interpretarea lor etimologică le-a creat destule dificultăţi celor care au încercat să facă etimologii pe teren onomastic [A. Resmeriţă, M. Ceachir, vezi 5, 6]. Toponimele în discuţie şi-au găsit explicaţii veridice sau, cel puţin, plauzibile în lucrările specialiştilor N. A. Aristov, M. N. Galkina, N. A. Baskakov, A. Eremia ş. a. [vezi 7, 8, 9, 10].

Urmează în continuare o serie de oiconime etnonimice de origine tribală tătaro-nogaică, cu succinte explicaţii etimologice, în speranţa că repertoriul lor, mai mult sau mai puţin complet, să-şi găsească locul într-un viitor dicţionar toponimic. Mai întîi, facem următoarele precizări: finalele *-li* şi *-ly* sînt sufixe care imprimă derivatelor din limbile turcice semnificaţii ale posesiei sau apartenenţei; simbolurilor grafice *y, c* şi *ç* le corespund în limba noastră respectiv grafemele *î (â), ge (gi), ce (ci)*.

Abaclia (Basarabeasca) < *abakly* „(trib) cu dangaua în formă de idol” < *abak* + suf. *-ly*); *Baimmaclia* (Cantemir) < *baimakly*, străvechi nume de trib cunoscut la karakalpaci, kazahi; *Cazaclia* (UTAG) < *kazaiakly* „cu dangaua, labă de gîscă” < *kaz* „gîscă”, *aiak* „labă, picior”; *Cîietu* (Cantemir) < *kyiat, kiat*, nume de trib turcic, cunoscut şi la kazahi, karakalpaci; *Chiriet-Lunga* (UTAG) < *kireit*, nume de trib cunoscut la mai multe popoare turcice (tătari, karakalpaci, kazahi) + hidr. rom. *Lunga*, afluent de stînga al rîului Ialpug; *Cimişlia,* oraş, reşedinţa raionului Cimişlia < *çomeçli* / *çiumeçli* „cu dangaua lingură (polonic)” < *çuimeç* „lingură, polonic” + suf. *-li*; *Cociulia* (Cantemir) < *kaičily* / *kaişuly*, etimologia etimonului nu ne este cunoscută; *Comrat* (UTAG) < *konyrat*, străvechi etnonim tribal turcic; *Congaz* (UTAG) < *kongaz* / *kengez*; cf. kar. *kenges* / *kingaz*, tăt. *kenges*, uzb. *kenegas*; *Copceac* (Ştefan-Vodă, UTAG) < *kypçak* / *kipçak*, denumirea localităţii din UTAG avînd forma mai veche *Tatar-Kopceak*; *Coştangalia* (Cantemir, Cimişlia) < *kostamgaly* „cu dangaua împerechiată” < *kos* „legat, unit, împerecheat” şi *tamga* „danga” + suf. *-li*; *Javgur* (Cimişlia) < *djaugur* / *caugyr*, termen tribal cunoscut la mai multe popoare turcice asiatice;

Mingir (Hînceşti) < *mincir* / *myndjir*, cf. kar. *mynjyr*; aceeaşi etimologie o are componentul secund al oiconimului *Ciucur-Mingir* (Cimişlia), *çukur* avînd sensurile „rîpă”, „vale”, „hîrtop”, onimicul însemnînd deci „Mingirul de pe vale, din hîrtop”; *Orac* (Leova) < *orak*, etnonimul avînd la bază apelativul tătăresc *orak* „seceră”, în terminologia tribală însemnînd „(trib, gintă) cu dangaua în formă de seceră”; *Sadaclia* (Basarabeasca) < *sadakly* „cu dangaua arc” < *sadak* „ark” + suf. *-li*); *Şamalia* (Cantemir) < *açamaily, aşamaily*, cf. kar. *aşamaily*; *Taraclia* (oraş, reşedinţa raionului Taraclia, sate în raioanele Cantemir şi Căuşeni), precum şi *Taraclia de Salcie* (sat pe rîul Salcia, Cahul) < *tarakly* „cu dangaua pieptene” < *tarak* „pieptene” + suf. *–li*; *Tartaul* (Cantemir), *Tartaul de Salcie* (sat pe rîul Salcia, Cahul) < *tartuuly*, nume de trib tătăresc, omonim cu cel din etnonimia tribală karakalpakă; *Tocuz* (Căuşeni) < *tokuz* / *tokus* / *tokyz*, termenul fiind cunoscut şi la alte popoare turcice asiatice (kazahi, karakalpaci) etc.

Etnonime tribale tătărăşti sînt la origine şi multe nume de localităţi din raioanele sud-vestice ale regiunii Odesa a Ucrainei (Belgorod-Dnestrovski, Bolgrad, Chilia, Ismail). Aceste denumiri, în marea lor majoritate, au fost substituite sau traduse de oficialităţile administraţiei ruse în perioada postbelică, actualmente păstrîndu-se doar în uzul cotidian local, de obicei, în vorbirea oamenilor în vîrstă. Iată numai cîteva din ele: *Akmanghit, Cara Kitai*, *Kara Naiman*, *Chirghiz Kitai*, *Cod Chitai*, *Delgiler*, *Djalair*, *Geapar*, *Mangît* (*Manghita*), *Neiman, Nokuz* (*Nukuz*), *Şecherli Kitai.*

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

Toate aceste nume topice sînt cuprinse în arealul toponimic de origine tătaro-nogaică, limitele căruia sînt marcate, pe teritoriul Basarabiei, în partea de sud, pe ţărmurile Mării Negre, iar în partea de la nord – de Valul lui Traian de Sus, cu unele mici incursiuni teritoriale, în fostele ţinuturi Lăpuşna şi Orhei.

Toponime migratorice. Mişcările de populaţie românească în spaţiul carpato-danubiano-pontic au fost provocate de evenimente istorice şi condiţii de viaţă social-economică diferite. În timpul marilor invazii ale nomazilor, băştinaşii părăseau regiunile de cîmpie, expuse, de obicei, devastărilor şi jafului, şi se refugiau din părţile de sud şi sud-est spre nord şi nord-vest, adăpostindu-se în zonele păduroase ale Carpaţilor. În perioada prefeudală şi cea feudală, un rol deosebit în acest proces l-au avut mai mulţi factori: (1) fărîmiţarea obştii săteşti şi separarea satelor aflate într-un singur hotar; (2) „roirea satelor", cînd unii locuitori se mută din „satul-vatră" în alte locuri, unde îşi întemeiază gospodării noi şi, în acest mod, aşezări noi; (3) popularea sau repopularea „locurilor pustii", prin donaţii de moşii şi sate şi prin crearea de „slobozii". Urmează, pentru perioadele de mai tîrziu (sec. XIX-XX), alte evenimente şi fapte de ordin social-istoric, precum: (1) colonizarea unor teritorii cu populaţii din alte regiuni şi chiar din alte ţări; (2) reformele agrare şi întemeierea de sate noi pe pămînturile de împroprietărire; (3) deplasările de populaţie dintr-o regiune în alta în căutarea unor condiţii de viaţă mai bune; (4) strămutarea unor locuitori ai satelor riverane de pe un mal al rîului pe celălalt.

Satele întemeiate în locurile noi erau adesea denumite după regiunea sau localitatea de origine a populaţiei migratoare. De aici, satele cu numele *Ardeleni* şi *Munteni* în Moldova din dreapta Prutului, *Moldoveni* în Muntenia, dar şi în Transnistria (4, p. 293-305). Pe teritoriul Moldovei din stînga Prutului nu s-a păstrat oiconime care să ne trimită direct la provincia sau regiunea istorică de origine a locuitorilor (*Ardeleni, Bănăţeni, Bucovineni, Olteni* etc.).

Cît priveşte denumirea comunei *Unguri* din rn. Ocniţa, ea denotă, credem, nu apartenenţa etnică maghiară a populaţiei, ci originea ei locală, pentru că majoritatea locuitorilor sînt ucraineni, pe care autorităţile ţariste i-au aşezat aici, fiind aduşi dintr-o regiune aflată cîndva în cuprinsul Imperiului Austro-Ungar. Şi numele de familie *Ungureanu* indică originea locală a prim-posesorului („persoană din Ardeal, provincie românească cu populaţie ungurească sau odinioară aflată sub stăpînirea austro-ungară").

Antroponimia basarabeană însă înregistrează mai multe nume de familie, care vizează proveniența provincială sau regională a posesorilor de prim-rang genealogic: *Ardeleanu, Bîrsanu, Dobrogeanu, Făgărăşanu, Munteanu, Mureşanu, Olteanu, Seceleanu, Vrînceanu.* Localităţile de baştină ale primilor posesori sînt nominalizate de numeroase antroponime: *Bîrlădeanu*, *Braşoveanu*, *Brăileanu*, *Cernăuţeanu*, *Craioveanu*, *Gălăţeanu*, *Ieşeanu*, *Orădeanu*, *Ploieşteanu*, *Rădăuţeanu*, *Rîşcanu*, *Sălăjanu*, *Sătmăreanu*, *Suceveanu*, *Tăzlăuanu*, *Tecuceanu*, *Tismăneanu*, *Vasluianu.* Asemenea nume de familie se întîlnesc nu numai pe teritoriul dintre Prut şi Nistru, ci şi în Transnistria. Vechea toponimie transnistreană atestă şi multe nume de sate ce confirmă originea locală a locuitorilor săi: doar oiconimul *Munteni* (Cimişlia) ar putea fi raportat la această categorie, dacă am avea dovezi sigure că este la bază un geonim cu formă de plural şi nu este un derivat cu suf. *-eni* de la antroponimul *Munteanu*, devenit mai întîi un nume de grup.

Satele întemeiate în scopul populării unor pămînturi libere, cu locuitori băştinaşi sau aduşi din alte regiuni sau din alte ţări, adesea erau denumite *slobozii*. Localnicii puteau să formeze sate-slobozii numai dacă erau ţărani liberi, „fără dăjdii şi fără bir". Crearea de slobozii se făcea, de regulă, pe baza dispoziţiilor acordate de domnie. Locuitorii sloboziilor se bucurau de anumite privilegii: nu plăteau impozite şi tot felul de dăjdii, nu prestau servicii

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

sociale (corvozi, cărăuşii), erau scutiţi pe un timp de serviciul militar etc. Cu alte cuvinte, erau locuitori „liberi”, în limbajul epocii „slobozi”, de unde şi denumirea aşezărilor în cauză. Primele slobozii cunoscute datează încă din sec. al XV-lea. Acestea, după cum s-a arătat deja, erau sate „de milă”, donate de domnitor marilor feudali, mănăstirilor, dregătorilor şi oştenilor pentru a-şi consolida situaţia economică. Într-un act de danie al lui Petru Şchiopu, din 1588, se arată: „Am dat această carte a domniei mele slujii noastre Şeptelici, pentru ca să fie slobod de bună voie, pentru cîţi oameni va chema, ruşi, sîrbi, greci, la acest loc, în sat la fîntîna Camena, ce am dat domnia mea o selişte de loc pustiu, să aibă de la noi slobozie, să nu plătească nouă nici un fel de muncă, nici iliş să nu plătească, nici gorştină să nu plătească, nici dare să nu dea peste an” [19, veac. XVI, vol. III, p. 370].

În sec. XVIII-XIX, termenul *slobozie* devenise atît de frecvent folosit în toponimia Moldovei, încît majoritatea satelor nou-întemeiate erau denumite *Slobozia.* Recensămîntul fiscal din 1817 include pentru Basarabia circa 30 de sate-slobozii. Unele dintre acestea se numeau simplu *Slobozia,* altele însă purtau denumiri compuse, formate din termenul *slobozie* şi un alt component – numele proprietarului de moşie, al fondatorului satului sau denumirea localităţii în apropierea căreia a fost întemeiată noua aşezare. Mai tîrziu, odată cu anularea privilegiului de scutire, a fost scos din uzul oficial şi termenul *slobozie*. Să se compare: *Slobozia (Sloboda) Izvoarele,* ţin. Orhei − *Izvoare*, rn. Orhei, *Slobozia Chetrosu,* ţin. Orhei − *Chetrosu* (Chetroasa), rn. Criuleni, *Slobozia Chirianca,* ţin. Orhei − *Chirianca,* rn. Străşeni.

Toponimia noastră actuală păstrează numele a 16 foste sate-slobozii: *Slobodca* (Edineţ), *Slobozia* (oraş, UATSN), *Slobozia* (Ştefan-Vodă), *Slobozia-Chişcăreni* (Sîngerei), *Slobozia-Cremene* (Soroca), *Slobozia-Duşca* (Criuleni), *Slobozia-Hodorogea* (Orhei), *Slobozia-Horodişte* (Rezina), *Slobozia Mare* (Cahul), *Slobozia-Măgura* (Sîngerei), *Slobozia-Medveja* (Briceni), *Slobozia Nouă* (Soroca), *Slobozia-Raşcov* (UATSN), *Slobozia-Recea* (Rîşcani), *Slobozia-Şirăuţi* (Briceni), *Slobozia-Vărăncău* (Soroca).

Coloniile basarabene erau fondate şi autorizate tot prin dispoziţii de stat, mai cu seamă în sec. al XIX-lea, prin *ucazuri* imperiale şi decizii guberniale. Toponimia actuală nu atestă termenul *colonie,* aceasta pentru că autorităţile de altădată au căutat să ascundă adevărata proveniență a aşezărilor create prin colonizarea teritoriului cu populaţii străine, convenabile regimului ţarist. Sursele documentare însă le identifică fără ocolişuri: *Kolonia Avdarma, Kolonia Baurci, Kolonia Beşalma, Kolonia Gaidar, Kolonia Dezghindje, Kolonia Djoltai, Kolonia Kazaiaclia, Kolonia Komrat, Kolonia Kongaz, Kolonia Tomai, Kolonia Etulia* etc.

Prin colonizare au apărut şi următoarele localităţi, numele cărora reproduc pe teritoriul nostru denumirile satelor de origine a populaţiei colonizate: *Başchiu* (astăzi parte a comunei Chirsova, UTAG), *Iserlia* (Basarabeasca), *Corten* (Taraclia), *Tvardiţa* (Taraclia) – localităţi ale imigranţilor sud-dunăreni (bulgari, găgăuzi); *Bălcăuţi* (Briceni), *Crişcăuţi* (Donduşeni), *Marcăuţi* (Briceni), *Şirăuţi* (Briceni), *Vancicăuţi* (Edineţ) – localităţi formate de populaţia ucraineană din fostul ţinut Hotin şi din regiunile apusene ale Ucrainei.

Toponimia fixează şi mişcări de populaţii locale, în limitele interfluviului pruto-nistrean, în urma cărora au luat fiinţă aşezări noi în imediata vecinătate a celor vechi, iar uneori şi în regiuni mai îndepărtate: *Albineţul Vechi – Albineţul Nou* (Făleşti), *Albota de Sus – Albota de Jos* (Taraclia), *Andruşul de Sus – Andruşul de Jos* (Cahul), *Balinţii Vechi – Balinţii Noi* (Soroca), *Brătuşeni – Brătuşenii Noi* (Edineţ), *Calfa Cărpineni – Cărpineanca* (Hînceşti), *Cobusca Veche – Cobusca Nouă* (Anenii-Noi), *Codru – Codru Nou* (Teleneşti), *Delacău* (Anenii-Noi) – *Delacău* (UATSN), *Drăguşeni – Drăguşenii Noi* (Hînceşti), *Găleşti – Găleştii Noi* (Străşeni), *Jora de Sus – Jora de Mijloc – Jora de Jos* (Orhei), *Mărcăuţi*

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

– *Mărcăuţii Noi* (Briceni), *Obreja Veche – Obreja Nouă* (Făleşti), *Podoima – Podoimiţa* (UATSN), *Roşcanii de Sus – Roşcanii de Jos* (Rezina), *Saharna – Saharna Nouă* (Rezina), *Teliţa – Teliţa Nouă* (Anenii-Noi), *Ţîpleşti – Ţîpleţeşti* (Sîngerei), *Ulmu – Ulmul Mic* (UATSN), *Valea Perjei* (Taraclia) – *Valea Perjei* (Cimişlia), *Voloave – Volovița* (Soroca), *Zăicani – Zăicanii Noi* (Teleneşti) etc.

Denumirile localităţilor nou-întemeiate apar uneori cu forme intacte faţă de cele ale aşezărilor mai vechi (*Delacău, Valea Perjei*). În cele mai multe cazuri însă noile denumiri diferă formal de cele anterioare, prezentînd structuri diferite: (1) derivate (*Cărpineanca, Podoimiţa, Ţîpleţeşti, Volovița*); (2) compuse cu adjectivele *mic* şi *nou*, care ne sugerează, într-un fel sau altul, „noutatea" obiectelor desemnate (*Albineţul Nou, Brătuşenii Noi, Saharna Nouă, Ulmul Mic*); (3) compuse cu determinativele *de jos* şi *de sus,* referitoare la poziţia geografică a noilor aşezări faţă de cele mai vechi (*Albota de Jos*, *Jora de Jos*, *Jora de Sus*). Amplificarea formelor noilor toponime cu elemente de compunere respective a impus schimbarea formei vechilor denumiri: *Cobusca Veche*, *Hăsnăşenii Mari*, *Jora de Mijloc*, *Obreja Veche*, faţă de cele iniţiale: *Cobusca*, *Hăsnăşeni*, *Jora*, *Obreja.*

Originea locală a populaţiei este indicată, credem, şi de următoarele oiconime derivate: *Brăviceni* (Orhei, din satul Bravicea, Călăraşi), *Chetroşeni* (Hînceşti, dintr-un sat Chetrosu sau Chetroasa), *Ciulucani* (Teleneşti, locuitori originari din satul Ciuluc, Făleşti, sau de pe valea rîului Ciuluc), *Cogîlniceni* (Rezina, locuitori de pe valea rîului Cogîlnic), *Ialpugeni* (Cimişlia, locuitori veniţi din satul Ialpug (Cimişlia) sau originari de pe valea rîului Ialpug), *Mocreachi* (UATS, locuitori originari din satul Mocra, UATSN), *Solonceni* (Rezina, locuitori din satul Soloneţ, Soroca, sau de pe valea rîului Soloneţ), *Sărăteni* (Leova, locuitori de pe valea rîului Sărata), *Selişteni* (Ungheni, locuitori dintr-un sat Seliște), *Vădeni* (Soroca, locuitori veniţi dintr-un sat Vad sau Vadu), *Voroncoveni* (Soroca, locuitori originari din satul Vărăncău, atestat documentar şi *Voroncău*).

Întemeierea de sate noi este semnalată în toponimie prin denumirile cu indicaţii cronologice directe: formaţii pe terenul limbii române – *Satul Nou* (Cimişlia), *Sătuc* (Cahul), sau provenite din alte limbi – *Novosiolovca* (Taraclia, rusă), *Enichioi* (Cantemir, tătară). Toponimia istorică înregistrează şi alte oiconime de acest fel: *Satul Nou* (jud. Cahul, azi în componenţa comunei Burlacu, Cahul), *Novoseliţa* (jud. Hotin), *Novosiolovca* (jud. Ismail), *Enichioi* (jud. Ismail).

Toponime antroponimice. Este cea mai numeroasă categorie onimică, manifestîndu-se atît în cadrul oiconimelor, cît şi în cel al numelor topice minore, mai cu seamă ca denumiri de terenuri agricole şi de obiecte topografice ce ţin de activitatea omului.

Oiconimele datează din diferite perioade istorice, apariţia lor fiind strîns legată de etapele şi fazele dezvoltării societăţii, de viaţa comunităţilor de oameni din trecut şi de astăzi. Cele mai vechi toponime antroponimice şi-au făcut apariţia în primele secole ale Evului Mediu, pe timpul obştilor săteşti şi la începuturile epocii feudalismului, cînd „obştea ţărănească liberă se transformă în obştea iobagă şi cînd, în felul acesta, se pun bazele proprietăţii feudale asupra pămîntului şi a exploatării feudale a ţăranilor" [11, p. 1]. Pe teritoriul de la est de Carpaţi existenţa obştii, sub forma unor asociaţii teritoriale de mai multe sate, numite *cîmpuri, hotare* sau *ocoale,* este cunoscută de la începutul sec. al XV-lea. Trăsăturile esenţiale ale obştii săteşti din Moldova sînt: (1) proprietatea colectivă asupra pămînturilor necultivate; (2) proprietatea individuală asupra ţarinilor, acestea constituind racle sau fîşii de pămînt îngrădite, cuprinzînd loturi de întinderi egale (jrebii), la rîndul lor împărţite în porţiuni corespunzătoare caselor din vatra satului; (3) răspunderea colectivă faţă de stat pentru toate delictele şi crimele săvîrşite pe teritoriul ei etc. [11, p. 1 şi urm.;

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

12, p. 20-40]. Aproximativ aceleaşi trăsături caracteristice le-au avut obştile ţărăneşti din multe state europene (vezi 13, 14).

Obştea sătească din perioada anterioară stăpînirii feudale era constituită pe baza principiilor autoconducerii şi a autoadministrării. În fruntea obştii se afla un conducător – cnezul, judele sau vătămanul. Acesta, împreună cu bătrînii şi moşii satului, organizau viaţa economică şi socială a obştii. După numele cnezului (judelui, vătămanului) obştii adesea erau denumite satele pe care aceştia le conduceau. Henri H. Stahl, în studiul său despre satele devălmaşe româneşti, indică 78 de cazuri de sate cu cnezi, juzi sau vătămani, atestate în documentele slavo-moldoveneşti. Din acestea, în 13 cazuri numele satului este identic cu cel al cnezului, judelui sau vătămanului. Cîteva atestări documentare din sec. al XV-lea: „*Balomireşti*, unde a fost jude Balomir" [15, vol. II, p. 25], „*Neagu*, unde este Neagăş jude" [16, vol. I, p. 64-66], „*Ostăpceni*, unde a fost Ostapco, vătăman din Turie" [15, vol. I, p. 179], „*Procopinţi*, unde a fost Procop şi Vasile vătămani" [16, vol. I, p. 459].

Documentar sînt atestate zeci de sate cu menţiunile „unde este (sînt)" sau „unde a (au) fost" cutare sau cutare persoane, a căror funcţie sau atribuţiuni nu sînt arătate, dar care se presupune că ar fi fost în multe cazuri tot cnezi, juzi sau vătămani: „sat unde a fost Cleţină", „sat unde a fost Laţco", „sat unde a fost Malici", „sat unde este Răspop" (probabil, satul Răspopinţi din reg. Cernăuţi), „sat unde a fost Şizco" (satul Şişcăuţi din aceeaşi regiune Cernăuţi) [16, vol. I, p. 541-543, 182-183, 541-542]. Nu este exclus, după cum afirmă I. Bogdan, ca în unele cazuri să fie vorba şi de boieri, care în vremea ceea stăpîneau deja multe sate [17, p. 14].

Spre sfîrşitul sec. al XV-lea şi în cursul sec. al XVI-lea obştea sătească din Moldova suferă transformări radicale. În interiorul ei se produce o puternică diferenţiere a membrilor săi. Unii dintre aceştia devin proprietari de ocine şi aceasta divizîndu-se, cu timpul, în acaparează conducerea obştii, în bogaţi şi săraci.

După crearea statului, procesul de feudalizare a obştii a luat proporţii şi mai mari. Domnitorii se declară proprietari ai pămînturilor libere şi ai „locurilor de pustie", pentru ca mai tîrziu să le doneze marilor feudali şi mănăstirilor, precum şi dregătorilor, curtenilor, oştenilor, pentru „dreapta şi credincioasa slujbă" faţă de domnie, pentru participare în lupte sau pentru paza hotarelor ţării.

De remarcat că „locurile de pustie" nu erau pustii cu adevărat, în sensul geonomic sau geografico-natural al terenului, lipsite de vegetaţie sau de dovezi de viaţă omenească. Prin această sintagmă trebuie înţelese noţiunile: (1) locuri sau sate pustiite în urma războaielor sau a unor epidemii de boli; (2) aşezări părăsite (selişti); (3) pămînturi nevalorificate; (4) locuri izolate, depărtate de aşezările omeneşti populate; (5) locuri ce n-au fost stăpînite de nimeni [vezi şi Henri H. Stahl, 12, vol. I, p. 106-109].

Beneficiarii donaţiilor domneşti, ajunşi proprietari de moşii, deveneau în acelaşi timp şi stăpînitori ai satelor din cuprinsul moşiilor. Deci, în afară de cnezi, juzi şi vătămani, boierii şi demnitarii (curtenii, militarii) formează o altă categorie de oameni avuţi, de la care şi-au luat numele multe sate şi cătune. Documentele vechi vizează numeroase cazuri de acest fel: *Golăieşti,* fost sat pe locul Trebujenilor de astăzi − de la Ion Golăie [1582, 18, p. 21-22], *Grozinţi* pe Racovăţ − de la Grozea Cupcici [142, 16, vol. I, p. 261-262, 264], *Dănceni* − de la Danciul [1611, 19, vol. VI, partea 1, p. 2], *Cupcina* pe Ciuhur, azi Cupcini − de la Ivan Cupcici [20, veac. XVII, vol. I, p. 215], *Murgoceni* − de la Costea Murgociu [1502, 20, veac. XVI, vol. I, p.7], *Păşcani* pe Ciuluc − de la Paşco neameş [1599, 20, veac. XVI, p. 273], *Rădeştii* pe Sărata, ţin. Tigheci − de la Radul Mătăhală [1609, 20, veac. XVII, vol. II, p. 206], *Răspopeni* pe Dobruşa − de la Fiodor Răspop [1603, 20, veac. XVII,

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

vol. I, p. 88], *Horjeşti* în ţin. Lăpuşna − de la Stan Horja [1598, 20, veac. XVI, vol. IV, p. 212], *Şercani* în ţin. Orhei − de la Şirco [1617, 20, veac. XVII, vol. IV, p. 112] etc.

Documentele precizează şi scopul donaţiilor, în semn de „miluire" şi de mulţumire în adresa supuşilor domniei, pentru a le consolida situaţia lor economică, dar şi în scopul populării regiunilor rămase fără locuitori şi al valorificării pământurilor respective. Astfel, la 1484, Ştefan cel Mare dăruieşte lui Măluşcă şi fratelui său Neicea, precum şi lui Cozma şi fratelui său Drăguş, ostaşi din ceata boierului Gangur, pîrcălab de Orhei, pentru slujbele făcute ţării prin paza împotriva tătarilor, un loc pustiu pe apa Işnovăţului ca să-şi facă sat [21, p. 274]. Este vorba de satele de mai tîrziu Măluşceni, Răzeni şi Drăguşeni din ţin. Lăpuşnei. La 1580, Iancul Sasul Voievod, „văzînd dreapta şi credincioasa slujbă" a lui Petre Albotă, mare vătaf de Iaşi, îi dăruieşte „un loc de pustie pe Căenar, la Piatra, unde se chiamă la Verbca, care acum se numeşte satul Alboteni" [19, veac. XVI, vol. III, p. 133]. La 1586, Petru Şchiopul Voievod confirmă „boierului Vartic, mare vornic al Ţării de Jos, un loc din pustie la Ciulucul Mare... să-şi facă loru-şi sat" [*Varticăuţi*, sat inexistent astăzi; 19, veac. XVI, vol. III, p. 322]. Tot Petru Şchiopul, la 1588, dăruieşte lui Şeptelici armăşel o selişte într-un loc de pustie, unde se cheamă la Fîntînă... ca să-şi întemeieze sat" [azi *Şeptelici*, rn. Soroca, 19, veac. XVI, vol. III, p. 370].

Existau în trecut şi sate care aveau nu numai un stăpîn, ci doi şi mai mulţi (cnezi, juzi, vătămani sau boieri, dregători etc.). Satul Procopinţi (dispărut), de exemplu, era stăpînit de doi vătămani, Procop şi Vasile [16, p. 459]. O selişte din jos de gura Lopatnei aparţinea, la 1500, lui Duma Pocşescul şi Manei [19, veac. XV, vol. I, p. 305]. Un loc de pustie pe Spiroasa (Schinoasa), lîngă lacul care se afla mai sus de Ulmi, în apropierea rîului Cogîlnic, este dăruit de Ştefan cel Mare, la 1502, lui Duma Hurduiescu şi fraţilor lui, ca ei să-şi aşeze acolo sat [21, p. 1; este satul *Hurduieşti,* menţionat documentar la 6 septembrie 1644, 21, p. 65-66]. În aceste cazuri, satul primea numele unuia dintre proprietari, de obicei pe al celui mai înstărit, de rang superior sau mai bine văzut la curtea domnească. Adesea, cînd stăpînii satelor se schimbau, fie pentru că erau vîndute moşiile, fie pentru că erau lăsate moştenire urmaşilor, se schimbau totodată şi denumirile lor. Iată de ce, de exemplu, Andreicăuţii din 1587 apare mai tîrziu cu denumirea *Varticeni* [19, veac. XVI, vol. III, p. 339], Volosenii de pe Bîc din 1632 – *Pănăşeşti* la 1732 [21, p. 43-44], Ivancăuţii de pe Terebna din 1429 – *Hîncăuţi* la 1479 [19, veac, XV, vol. I, p. 80], Popovca din ţin. Orhei de la 1619 – *Micleşti* în acelaşi an [18, p. 60-61], Trifenii din ţin. Lăpuşna de la 1647 – *Păşcani* la 1668 [21, p. 69-70, 219].

După cum s-a menţionat anterior, membrii obştii săteşti stăpîneau terenuri egale de pămînt. Aceste terenuri se numeau la început *jrebii*, iar mai tîrziu, prin sec. XVI-XVII – *moşii, bătrîni,* după cum erau stăpînite de *moşi* sau *bătrîni.* În timpul fărîmiţării obştii săteşti, unii dintre membrii ei, organizaţi în grupe sau cete de neam, au părăsit vechile aşezări, satele-vatră, şi s-au mutat pe pămînturile proprii sau în alte locuri mai favorabile vieţii, întemeind aici noi gospodării, noi aşezări. Satele întemeiate astfel adesea erau denumite după proprietarul noilor moşii sau după primul locuitor al noilor aşezări, consideraţi întemeietori de sate. După moşi sau bătrîni au fost desemnate satele: *Mileşti* din ţin. Lăpuşna − după bătrînul Milea [1690, 21, p. 146], *Pănăşeşti* din ţin. Lăpuşna − după bătrînul Panoş [1616, 19, veac. XVII, vol. IV, p. 2], *Ialoveni* din acelaşi ţin. Lăpuşna − după bătrînul Ilovan [sec. XVI, 21, p. 62; de aici denumirea uzuală locală *Iloveni*].

Pentru exemplificare, sub diferite aspecte, inserăm în continuare mai multe oiconime antroponimice actuale, cu menţiuni privind proveniența şi evoluţia lor:

Andruşul (*de Jos şi de Sus,* Cahul) < *Andruş* < *Andrei,* cf. hidr. *Andruşa*, atestat cu forma *Gârla lui Andrieş* la 1459 [22, p. 22]; *Baroncea* (Drochia) < *Baroncea* < *Baron*

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

+ suf. *-cea; Belavinţi* (Briceni) < *Belava* + suf. *-inţi,* formaţie onimică slavă; *Bobletici* (Sîngerei) < *Bobletic,* poreclă la origine, oiconimul avînd formă de plural; *Bocancea* (Sîngerei) < *Bocancea* < *Bocan* + suf. *-cea; Bogdănelti* (Briceni) < *Bogdan* + suf. *-eşti*; *Bogzeşti* (Teleneşti) < *Bogza* + suf. *-eşti*; *Boldureşti* (Nisporeni) < *Boldur* + suf. *-eşti*; *Botnăreşti* (Anenii Noi) < *Botnaru* + suf. *-eşti*; *Brătuşeni* (Edineţ) < *Bratuş* + suf. *-eni*; *Brăneşti* (Orhei) < *Bran* + suf. *-eşti,* sau *Brănescu,* ulterior pluralizat; *Bubuieci* (mun. Chişinău), cu varianta documentară *Bubuiogi,* satul pîrcălabului Toader Bubuiog (sec. XVI); *Buiucani* (mun. Chişinău) < derivat cu suf. *-ani* de la numele unui oarecare Buiuc, urmaşii căruia sunt pomeniţi la 1608 [19, veac. XVII, vol. II, p. 335]; *Bularda* (Călăraşi) < *Bularda,* proprietarul moşiei;

Călineşti (Făleşti) < *Călin* + suf. *-eşti; Căpriana* (Străşeni) < *Căprian,* o variantă populară a lui *Chiprian* (cu o formă mai nouă *Ciprian*), etimonul oiconimului fiind *Chiprian,* numele egumenului schitului de la 1420, apoi şi al mănăstirii de la 1429 pe lîngă care s-a format satul Căpriana [19, veac. XIV-XV, vol. I, p. 135-136, 248-250]; *Căzăneşti* (Teleneşti) < *Căzan* + suf. *-eşti*, antroponimul fiind frecvent menţionat în sec. XVI-XVII [23, p. 94]; *Chiperceni* (Orhei), în documentele din sec. al XVII-lea *Piperceni* < *Pipercea*, proprietarul moşiei locale, urmaşii căruia sunt amintiţi la 1617 [18, p. 41, 58]; *Climăuţi* (Dondueni) < *Clim* + suf. *-ovţi,* formaţie slavă, adaptată în limba română; *Cobani* (Glodeni) < *Coban*, ulterior pluralizat; *Corpaci* (Edineţ) < *Corpaci,* explicat prin *corpaciu/corpacă* „o specie de peşte” [24, p. 148], antroponimul fiind atestat în sec. XVI-XVII [23, p. 120]; *Dahnovici* (Hînceşti) < *Dahnovici,* numele proprietarului de moşie [21, p. XXIV, 155-156], antroponimul fiind explicat prin *Dahna (Dafna)* + suf. *-ovici* [24, p. 164]; *Dămăşcani* (Rîşcani) < *Dămăşcan,* atestat în documente şi Demeşcan [sec. XVII, 23, p. 151, 355, 370], o variantă a lui Damaschin [24, p. 164]; *Echimăuţi* (Rezina) < *Echim* (*Iachim, Ioachim*) + suf. *-ovţi,* oiconimul fiind adaptat pe terenul limbii române; *Horjeşti* (Hînceşti) < *Horja,* acesta fiind numele lui Stan Horja, căruia Ştefan cel Mare, la 1482, îi confirmă satul „unde a fost casa lui” [22, p. 115-116];

Leova (oraş, reşedinţă de raion) < *Leua,* numele proprietarului de moşie; *Leuşeni* (Hînceşti) < *Leuş* + suf. *-eni,* antroponimul amintind de vechiul proprietar al moşiei, menţionat în sec. al XV-lea [19, veac. XV, vol. II, p. 42, 225]; *Logăneşti* (Hînceşti)*,* satul unui proprietar de moşie *Lohan,* nume pomenit frecvent în documentele vechi [sec. XIV-XVII, 23, p. 384]; *Luceşti* (Cahul), atestat la 1597 cu forma *Luceanii* < *Luca (Lucea, Luciu)* + suf. *-eni/-ani* [25, vol. II, p. 124]; *Manta* (Cahul) < *Manta (Mantu),* explicat prin comparare cu bg. *Manto, Mantov* şi gr. *Mantas, Mantos,* antroponimul românesc fiind atestat în 1644, 1652, 1658 ş. a. [26, p. 150; 26, p. 140]; *Maşcăuţi* (Criuleni), satul lui Macicu/Maşcu de la 1618 [19, veac. XVII, vol. IV, p. 220]; *Măgdăceşti* (Criuleni), satul lui Mihail Măgdiciu de pe vremea lui Ştefan cel Mare [21, p. 5]; *Mărăndeni* (Făleşti) < derivat de la *Maranda* < *Smaranda, Smarandu,* cf. bg. *Maranda,* gr. *Smarandis; Morozeni* (Orhei) < *Morozan,* prin pluralizarea formei toponimice, antroponimul fiind un nume de familie foarte răspîndit astăzi în sat; *Nicoreni* (Drochia), derivat suf. *-eni* al lui *Nicoară;*

Oneşti (Edineţ, Hînceşti, Străşeni) < *Onea* + suf. *-eşti; Paicu* (Cahul) < *Paicu* < *paic* „ostaş din garda domnitorului” (< tc. *peik*); *Pociumbeni* (Rîşcani) < *Pociumb,* derivat cu suf. *-eni,* etimonul fiind la origine o poreclă (*pociumb* „stîlp, par”, „ţăruş” „proptea”; *Pocşeşti* (Orhei) < plural al antrop. *Pocşescu,* menţionat la 1500 [22, p. 238-240]; *Pohrebeni* (Orhei), satul lui Danciul Pahrib, după cum ne mărturiseşte documentul din 12 aprilie 1503 [18, p. 32]; *Roşcani* (Anenii Noi, Rezina, Străşeni) < *Roşca* + suf. *-ani,* nume de persoană de largă răspîndire în atroponimia românească; *Săseni* (Călăraşi) < *Sasu* + suf. *-eni,* antroponimul fiind la origine un etnonim (*sas* „persoană care face parte din populaţia germană (pl. *saşi*)

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

din Transilvania, colonizaţi aici de regii unguri în sec. XII-XIII); *Sineşti* (Ungheni) < *Sineşti,* cu formă de plural, sau *Sinea (Sinu)* + suf. *-eşti; Sipoteni* (Călăraşi) < *Sipoteanu,* numele vreunuia din neamul demnitarilor de pe vremea lui Vasile Lupu [sec. XVII, 18, p. 81, 85, 155, 176]; *Şercani* (Orhei) < *Şircu (Şirco)* + suf. *-ani,* cf. un sat Şircani, părţi din ocina căruia, în 1617, sînt confirmate lui Gheorghe, fost vornic, cumpărături de mai înainte de la Nistor, fiul lui Şirco [19, veac. XVII, vol. IV, p. 112]; *Ştefăneşti* (Floreşti) < *Ştefan* + suf. *-eşti,* antroponimul fiind fie un nume de familie, fie un prenume al proprietarului de pămînturi, al fondatorului sau al primului locuitor al satului;

Tăbani (Briceni) < *Taban,* numele unuia dintre proprietarii de moşii din ţin. Hotin, menţionaţi în sec. XVII [27, vol. XVI, p. 4, 17]; *Tîrzieni* (Orhei) < *Tîrziu* + suf. *-eni,* antroponim de largă circulaţie în localităţile basarabene; *Trifeşti* (Rezina) < *Trif(u)* + suf. *-eşti; Tudoreşti* (Cahul), local avînd forma *Todoreşti* < *Todor,* numele primului locuitor al satului, de etnie bulgar, care şi-a întemeiat gospodăria pe lotul de împroprietărire la reforma agrară din 1918-1924; *Unchiteşti* (Floreşti) < *Uncheata* + suf. *-eşti,* sat identificat cu seliştea Unchiteşti din 1483, cumpărătură de la Vasco Uncheata [19, veac. XIV-VI, vol. I, p. 142, 216, 284; 22, p. 122]; *Unţeşti* (Ungheni), în documentele vechi *Onţeşti* < *Oanţă (Onţu, Onţea)* + suf. *-eşti; Vărzăreşti* (Nisporeni), satul urmaşilor lui Stan Vărzaru, după cum reiese din documentul din 1533 [21, p. 6-10, 46]; *Zberoaia* (Nisporeni) < *Zberea (Zbierea),* numele unui proprietar al moşiei locale; *Zubreşti* (Străşeni) < *Zubrea* + suf. *-eşti* etc.

La începutul secolului trecut, în baza asemănării dintre numele conducătorilor de obşti săteşti (cnezi, juzi, vătămani), precum şi ale stăpînitorilor de moşii şi aşezări omeneşti (boieri, bătrîni, moşi), şi denumirile de sate respective, a fost emisă teoria p a t r o n i m i i l o r rurale, prin care se susţinea că locuitorii satelor în cauză descind biologic din strămoşul lor conducător de obşti sau stăpînitor de moşii şi fondator de sate. A se vedea, în special, lucrarea istoricului Radu Roseti – *Pămîntul, sătenii şi stăpînii în Moldova* (Bucureşti, vol. I, 1907). Parţial, această teorie este promovată şi de acad. Iorgu Iordan, cînd afirmă că satul este creaţia unui cnez, jude, întemeietor şi stăpîn [28, p. 117-120] şi că funcţia sufixelor *-eşti* şi *-eni/-(i)ani* „constă în indicarea originii personale a locuitorilor, adică a descendenţilor celui ce a întemeiat ori a stăpînit satul” [4, p. 157; 28, p. 117-120]. Această opinie a fost contestată de Henri H. Stahl, care consideră că numai argumentul toponimic, similitudinea de nume, nu poate constitui o dovadă a originii biologice a satelor devălmaşe dintr-un strămoş fondator [12, p. 66]. Credem însă, de rînd cu alţi cercetători, că nu satul, cu locuitorii lui, ci numai numele lui putea fi uneori creaţia foştilor conducători şi stăpînitori [vezi 1, p. 76]. Numele satelor cu sufixele *-eşti* şi *-ani* exprimă nu un raport de filiaţie biologică, de descendenţă genealogică, ci un raport de ordin social-juridic între conducătorii de obşti şi locuitorii vechilor aşezări omeneşti sau unul de proprietate funciară între stăpînii (boierii) moşiilor sau fondatorii satelor şi însăşi populaţia acestor sate. Astfel, cînd utilizăm denumirile localităţilor Mănoileşti, Nicoreni, Paşcani, Vărzăreşti, avem în vedere prin ele nu descendenţii lui Manoilă, Nicoară, Paşcu, Vărzaru, ci satul tuturor locuitorilor, indiferent de originea lor de rudenie. Prin aceasta însă nu negăm existenţa unor grupuri de oameni coborîtori dintr-un singur strămoş, numite p a t r o n i m i i, locuitori ai unor mahalale sau chiar ai unor sate întregi, mai cu seamă în epocile vechi.

Rezumînd cele discutate, ar fi logic să acceptăm că derivatele toponimice în *-eşti* şi *-ani* (*-eani, -iani*), cu bază antroponimică, au avut în momentul creării lor următoarele sensuri: 1) pentru cea mai veche perioadă – a) „coborîtori dintr-un strămoş comun”: *Bogdăneşti, Călineşti, Costeşti, Dobreni, Mihăileni, Scorţeni* şi b) „membri ai obştii săteşti sau din satul condus de un cnez, jude, vătăman”: *Ioneşti, Luceşti*, *Petreşti*, *Filipeni*, *Nicoreni*, *Todereni*; 2) pentru epoca feudală – a) „oameni de pe moşia unui

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

proprietar de moşie”: *Bălăneşti, Goleşti, Negoieşti, Drăgoieni, Lucăceni, Vlădiceni* şi b) „locuitori din satul stăpînului-fondator sau al celui dintîi locuitor”: *Albeşti, Mirceşti, Floreşti, Negureni, Oprişeni, Tîrzieni;* 3) pentru perioada modernă – „locuitori dintr-un sat cu o denumire arbitrar sau convenţional atribuită localităţii”: *Codreni, Făgureni, Făureşti, Floreni.*

După cum se poate observa, în toate aceste cazuri avem a face cu sensul de „grup” („colectivitate”, „comunitate”) de oameni. De aici teza, susţinută şi dezvoltată în ultimul timp de Gh. Bolocan, E. Şodolescu-Silvestru ş.a. [vezi 29, 30], că derivatele toponimice respective provin nu direct de la numele de persoane, pe care le conţin în structura lor, ca radical sau temă, ci indirect, de la „numele de grup”, ele fiind la origine substantive derivate de la adjective cu suf. *-esc* şi *-an/-ean/-ian*, formaţiile toponimice respective căpătînd ulterior forme de plural.

În toponimia noastră de origine antroponimică s-au păstrat şi oiconime preluate de la alte populaţii conlocuitoare: s l a v e (ruseşti, ucrainene) – *Clişova, Isacova, Parcova, Tarasova, Clişcăuţi, Colicăuţi, Cosăuţi, Crişcăuţi, Grinăuţi, Lencăuţi, Maşcăuţi, Mateuţi, Temeleuţi, Trifăuţi; Balinţi, Belavinţi, Ofatinţi;* t u r c i c e (tătăreşti, găgăuze) – *Baurci, Carahasani (Kara Hasan), Dermengi, Hageabdul (*Hagi Abdul, azi *Alexandru Ioan Cuza), Hagimus (Haci Musa), Samurza (Musa Murza);* g e r m a n e – *Alexanderfeld, Denevița (*azi *Svetlîi), Eikendorf (*azi *Doina), Marienfeld* etc.

Începînd cu sec. al XIX-lea, în sistemul de nominaţie al localităţilor din spaţiul pruto-nistrean se produc transformări esenţiale. Dacă anterior satele erau denumite, în majoritatea cazurilor, în mod spontan, după voia proprietarilor de moşii, a fondatorilor de aşezări omeneşti sau a populaţiei satelor, acum dreptul desemnării localităţilor şi-l asumă oficialităţile statului, uneori dimpreună cu autorităţile locale. Caracteristice în acest plan sînt localităţile apărute prin colonizare în timpul dominaţiei regimului ţarist în Basarabia, denumirile cărora au fost date după numele membrilor dinastiei ţariste, ale cinovnicilor administraţiei guberniale şi locale, denumiri fără vreo legătură cu locurile şi obiectele topografice respective: *Alexandrovca, Alexeevca, Antonovca, Borisovca, Constantinovca, Ecaterinovca, Ivanovca, Mihailovca, Nicolaevca, Pavlovca, Romanovca, Sofievca* etc. Unele din denumirile acestea desemnează două şi mai multe localităţi: *Alexandrovca* – 6, *Nicolaevca* – 14, *Antonovca* – 15 etc. E cazul ca aceste denumiri să fie substituite, deoarece nu mai corespund realităţilor actuale, iar noile denumiri să fie puse neapărat în legătură cu mediul social actual, cu particularităţile fizico-geografice şi naturale ale terenului din zona de aşezare a satelor în discuţie.

În perioada modernă au fost create numeroase nume de localităţi de la diverse categorii de nume de persoane, acestea, după cum s-a menţionat deja, avînd un caracter arbitrar (convenţional), pentru că personalităţile vizate nu au avut nici o legătură cu aşezările „botezate” sau „rebotezate” în acest mod, acestea datînd din sec. XIX-XX, din perioada ţarismului, dar şi din anii de după cel de al doilea război mondial. Din categoria celor din urmă fac parte şi denumirile: *Ceapaevca, Kirovo, Cotovskoe, Dimitrova, Dimitrovka, Iliciovka, Miciurino, Novocotovsk, Novovladimirovka.* Ce-i drept, unele „creaţii” de acest fel au fost excluse din uzul oficial, în majoritatea cazurilor prin revenirea la denumirile tradiţionale, cu vechime de secole: *Cupcini* pentru *Kalininsk, Dolna* pentru *Puşkino, Hînceşti* pentru *Kotovsk, Ialoveni* pentru *Kutuzovo, Şoldăneşti* pentru *Cernenko, Ştefan-Vodă* pentru *Suvorovo* etc.

Antroponimice la origine, motivate din punct de vedere istoric şi cultural, sînt formaţiile noi, fireşti limbii şi tradiţiilor naţionale, corespunzătoare legilor de formare a numelor topice şi normelor lingvistice în vigoare. Acestea sînt toponimele comemorative:

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

Alexandru Ioan Cuza (Cuza-Vodă), Cantemir, Decebal, Eminescu. Mai numeroase sînt ca formaţii antroponimice comemorative numele de străzi, bulevarde şi pieţe din cadrul oraşelor noastre, inclusiv cele din Chişinău: *Vasile Alecsandri, Alexandru cel Bun, Gheorghe Asachi, Burebista, Ion Luca Caragiale, Maria Cebotari, Toma Ciorbă, Alexandru Donici, Mircea Eliade, Onisifor Ghibu, Pantelimon Halippa, Nicolae Iorga, Alexandru Lăpuşneanu, Alexe Mateevici, Mircea cel Bătrîn, Constantin Negruzzi, Vlaicu Pîrcălab, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Nicolae Titulescu, Traian, Grigore Ureche, Mihai Viteazul, Petru Zadnipru* etc.

Deosebit de numeroase sînt formaţiile antroponimice în microtoponimie, în nomenclatura topică referitoare la diverse obiecte topografice minore, terenuri şi locuri de proporţii mici şi adesea de importanţă locală: bălţi, lacuri, gîrle, pîraie, izvoare, fîntîni, văi, vîlcele, hîrtoape, dealuri, holmuri, movile, păduri, rediuri, terenuri agricole etc.

Multitudinea şi varietatea microtoponimelor antroponimice referitoare la proprietăţile de pămînt sînt în firea lucrurilor, pentru că mai fiecare locuitor din mediul rural a stăpînit în trecut şi continuă să stăpînească în prezent, bineînţeles astăzi în proporţii mult mai mici, tot felul de terenuri agricole: cîmpuri, lanuri, loturi, cote, grădini de zarzavat, parcele de vii şi livezi etc.

Condiţiile materiale de viaţă i-a determinat pe vorbitori să dea nume diverselor locuri, pentru că un obiect topografic există şi poate fi perceput şi cunoscut numai dacă are nume. Cuvintele obişnuite ale limbii au devenit toponime prin simplul fapt al frecventei folosiri într-un anumit scop, „precum, şi mai ales, din necesitatea de a deosebi locurile unele de altele, deci de a le individualiza, ceea ce constituie tocmai trăsătura fundamentală a unui nume propriu” [31, p. 233].

REFERINŢE BIBLIOGRAFICE

1. Еремия Анатол, *Нуме де локалитэць. Студиу де топонимие молдовеняскэ*. – Chişinău, 1970.

2. Мурзаев Э. М., *Основные направления топонимических исследований* // Принципы топонимики. – Moscova, 1964.

3. Карпенко Ю. А., *О синхронической топонимике* // Принципы топонимики. – Moscova, 1964.

4. Iordan Iorgu, *Toponimia românească.* – Bucureşti, 1963.

5. Resmeriţă A., *Dicţionarul etimologico-semantic al limbii române.* – Craiova, 1924.

6. Ciachir M., *Explicarea numirilor turco-tătare ale oraşelor, comunelor şi fermelor din Moldova dintre Prut şi Nistru* // Revista societăţii arheologice bisericeşti din Chişinău. – Chişinău, vol. XIII-XV, 1920-1924.

7. Аристов Н. А., *Заметки об этническом составе тюркских племен и народностей и сведения об их численности* // Живая старина. – Sankt-Petersburg, fasc. 3-4, 1896.

8. Галкина М. Н., *Этнографические и исторические материалы по Средней Азии и Оренбургскому краю.* – Sankt-Petersburg, 1868.

9. Баскаков Н. А., *Ногайский язык и его диалекты.* – Moscova-Leningrad, 1940; Idem. *Родоплеменные названия кыпчаков в топонимии Южной Молдавии* // Топонимика Востока. – Moscova, 1964, p. 46-51.

10. Еремия А., *Топониме ку суфикселе* ***-лия*** *ши* ***-лык*** // ЛЛМ, 1990, nr. 1, p. 49-54.

11. Cihodaru C., *Contribuţii la cunoaşterea obştii ţărăneşti în Moldova* // Studii şi cercetări ştiinţifice. Istorie. – Bucureşti, fasc. 1,1956.

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)

12. Stahl Henri H., *Contribuţii la studierea satelor devălmaşe româneşti.* – Bucureşti, vol. I, 1958.

13. Абрамсон М. Л., *Крестианство в византийских областях Южной Италии* (*IX-XI вв.*) // Византийский временник. – Moscova, tom. VII, 1953.

14. Неусыхин А. И., *Структура общины в Южной и Юго-западной Германии в VIII-XI веках //* Средние века. – Moscova, tom. IV, 1953.

15. Bogdan I., *Documentele lui Ştefan cel Mare.* – Bucureşti, vol. I-II, 1913.

16. Costăchescu M., *Documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare.* – Iaşi, vol. I-II, 1931-932.

17. Bogdan I., *Despre cnezii români* // Analele Academiei Române. Memoriile Secţiei Istorie. – Bucureşti, seria II, tom. 16, 1903.

18. Sava Aurel, *Documentele privitoare la tîrgul şi ţinutul Orheiului.* – Bucureşti, 1944.

19. *Documentele privind istoria României. A. Moldova.* – Bucureşti, veac. XIV-XV, vol. I, 1954; veac. XV, vol. II, 1954; veac. XVI, vol. III, 1955; veac. XVII, vol. IV, 1956.

20. Ghibănescu Gh., *Ispisoace şi zapise.* – Iaşi, vol. I-XI, 1906-1933.

21. Sava Aurel, *Documente privitoare la tîrgul şi ţinutul Lăpuşnei.* – Bucureşti, 1937.

22. Costăchescu M., *Documentele moldoveneşti de la Ştefan cel Mare.* – Iaşi, 1933.

23. Gonţa Alexandru I., *Documente privind istoria României. A. Moldova. Veacurile XIV-XVII* (*1384-1625*)*. Indicele numelor de persoane.* – Bucureşti, 1995.

24. Iordan Iorgu, *Dicţionar al numelor de familie româneşti.* – Bucureşti, 1983.

25. Costăchescu M., *Documente moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare.* – Iaşi, vol. I-II, 1931-1932.

26. Stoicescu Nicolae, *Dicţionar al marilor dregători din Ţara Românească şi Moldova. Sec. XIV-XVII.* – Bucureşti, 1971.

27. Boga L.T., *Documente basarabene.* – Chişinău, vol. 1-20, 1928-1938.

28. Iordan Iorgu, *Nume de locuri româneşti în R.P.R.* – Bucureşti, 1952.

29. Bolocan Gh., *Categoria „nume de grup" în toponimie* // Limba română (Bucureşti), nr. 1, 1976, p. 89-98.

30. Şodolescu-Silvestru Elena, *Toponimie românească. Modele derivaţionale.* – Bucureşti, 2001.

31. Iordan Iorgu, *Observaţii cu privire la raporturile dintre toponime şi antroponime* // Limba română (Bucureşti), nr. 3, 1975, p. 233-237.

BDD-A25978 © 2008 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-10-31 15:16:17 UTC)